

DOI

УДК 784.3.071.1(73=161.2)(092)

Людмила Обух

ORCID 0000-0003-3556-7587

ВИКОРИСТАННЯ ДУХОВНОЇ ТВОРЧОСТІ РОМАНА ГУРКА В УКРАЇНСЬКИХ МУЗИЧНИХ ПРОЄКТАХ

Мета роботи – простежити використання духовних творів композитора українського походження Романа Гурка у вітчизняних музичних проєктах крізь призму феномену його мистецької діяльності. **Методологія** розвідки вибудована на використанні міждисциплінарного та комплексного підходів, із залученням описового методу (щодо виявлення та огляду зібраного матеріалу), біографічного методу (щодо тлумачення діяльності шляхом відображення біографії й особистості автора), методу систематизації та узагальнення (щодо визначення взаємодії мистецької діяльності Р. Гурка з різними аспектами культурно-мистецького життя України та діаспори на межі століть), аксіологічного методу (щодо визначення ціннісних орієнтацій митця). **Наукова новизна.** Стаття присвячена висвітленню різнобічної музично-творчої діяльності Романа Гурка – композитора, диригента, режисера, продюсера, яскравого представника музичної культури західної української діаспори в музичному мистецтві ХХ–ХХІ століть. Прослідковується використання його духовних хорових композицій у різноманітних українських музичних проєктах – фестивалях, концертах, музичних вечорах, прем'єрах, звукозаписах тощо.

Висновки. Роман Гурко є одним із провідних сучасних музичних митців західної діаспори, що збагачують і розвивають традиції українського богослужбового хорового мистецтва. Феномен непересічної постаті музиканта полягає у його одночасній різнобічній діяльності як режисера, диригента, композитора, музичного критика, продюсера, культурно-громадського діяча як в українській діаспорі, так і в Україні. Духовна музика Р. Гурка, що відзначається особливою молитовністю, одухотвореністю та внутрішньою зосередженістю, є в репертуарі багатьох українських церковних хорових колективів і колективів української діаспори. Серед українських музичних проєктів, де виконувались твори композитора, варто виокремити та класифікувати: різноманітні фестивалі, міжнародні прем'єри та волонтерські акції, різноманітні концертні програми, концерти духовної музики, звукозапис. Свідома культурно-громадська діяльність митця доповнилась участю Р. Гурка як режисера у проєкті «Українська авторська пісня» та продюсера проєкту «Українські Мистецькі Пісні» – Ukrainian Art Song Project, а також роботою в оргкомітеті щорічної практичної конференції церковного співу у США. Осмислення різнобічної мистецької діяльності Романа Гурка доповнює теоретичні та практичні напрацювання для подальшого розкриття питання становлення вітчизняного менеджменту в галузі академічної музики.

Ключові слова: духовна музика, композитор, західна українська діаспора, музичний проєкт, менеджмент, творчість.

Актуальність теми дослідження. Відповідно до сучасних реалій, національна духовна спадщина включає надбання культури українського народу, що створені як в Україні, так і за її межами, у діаспорі. Всюди, де українці бережуть свій етнос, вони не лише зберігають українські культурні традиції, а й примножують їх шляхом власних творчих досягнень. Тому цілісну картину української музичної культури не можна вважати повноцінною без великого творчого шару надбань діячів

української діаспори, серед яких вагоме місце займає різнобічна постать Романа Гурка.

Розгляд мистецької діяльності одного з сучасних представників західної української діаспори, її різнобічність та професіоналізм зумовили вибір та *актуальність* теми даної розвідки, що дає можливість виявити значення цієї діяльності для становлення менеджменту української академічної музики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед розвідок, де тією чи іншою мірою висвітлюється чи хоча б згадується Роман Гурко в українських та зарубіжних джерелах, знаходимо дослідження та публікації П. Галадзи [22], А. Житкевича [5], О. Закудальського [23], Г. Карась [7], Д. Клейтона [21], Н. Михайленко [9–10], А. Мухи [11], Ю. Чекана [19], О. Тищенко [16], А. Яремчука [20]. У цих працях виокремлюється постать Р. Гурка в контексті української музичної культури західної діаспори, окреслюється творче становлення митця як композитора, виявляються мистецькі традиції (репрезентовані у хорovій спадщині Р. Гурка шляхом реконструкції життєвого шляху), визначаються принципи композиторської інтерпретації культових жанрів, аналізуються деякі характерні ознаки звучання духовних творів та їх стильова спрямованість.

Проте не менш цікаві для дослідження певні мистецькі події, або мовою музичного менеджменту – проекти (концерти, фестивалі, музичні вечори тощо), де були б згадки про використання творів композитора Р. Гурка. Такими виявились публікації Б. Марківа [8] та М. Омеляна [12] на сторінках газет «Свобода» та «Київські єпархіальні вісті», а також програма П'ятого міжнародного фестивалю хорової музики «Передзвін» (2008, м. Івано-Франківськ) [13], численні інтернет-ресурси [1–4; 6; 14–15; 17–18], у яких висвітлюються як записи духовних хорових творів у виконанні різноманітних хорових колективів, так і згадки про митця та його діяльність.

Мета статті – простежити використання духовних творів композитора українського походження Романа Гурка у вітчизняних музичних проєктах крізь призму феномену його мистецької діяльності.

Виклад основного матеріалу. Серед періодів життєвого шляху Романа Євгеновича Гурка (нар. 21. 10. 1962, м. Торонто, Канада) – режисера, композитора, диригента, члена Національної спілки композиторів України (2004), варто виокремити ті, в яких відбувалось формування його як творчої духовної особистості та митця.

Зокрема, любов до українських національних духовних традицій прищеплювалась батьками Романа ще змалечку, що й зумовило його подальшу участь як співака у складі церковного хору. Пізніше, 1985-го року, Роман Гурко організував свій молодіжний хор, який почав працювати при церкві Святого Миколая. Для цього хору він створював власні хорові композиції, що згодом стали основою однієї з Літургій [5]. Отримавши ґрунтовну музичну освіту (закінчив Торонтський університет як бакалавр теорії та історії музики 1987 року і диригентські курси В. Колесника в Едмонтоні [4]) та, маючи досить успішну кар'єру оперного режисера (у 1988–1998-х рр. – асистент режисера Канадської оперної компанії у м. Торонто та оперних театрах Лондона, Амстердама, Монте-Карло, Вашингтона; 1996 року він дебютував у італійському місті Сполето як головний режисер постановкою опери «Семеля» Г. Ф. Генделя і співрежисер опери «Війна і мир» С. Прокоф'єва; у 2001–

2002-х рр. – режисер опер «Дон Жуан» В.-А. Моцарта і «Летючий голландець» Р. Вагнера у Ванкувері [4]), Р. Гурко все ж звертається як композитор до духовної музики та створює літургійні хорові твори візантійського обряду, серед яких: церковна музична композиція «Аве Марія» (1979), чотири Літургії (1999, 2003, 2011, 2015), «Вечірня» (2005) та «Панахида» (2001) [11]. Можливо, так професійно заглибитись у музичний духовний світ допоміг йому здобутий ступінь магістра мистецтва з релігії (Master of Arts in Religion) Єльського університету духовної музики (Yale University of Sacred Music) у США [9, с. 196].

У своєму дослідженні Н. Михайленко досить ґрунтовно характеризує композиторський стиль митця: «духовна хорова творчість Романа Гурка сповнена самобутнім змістом – при збереженні в загальному канонічних норм побудови циклу, проявляються новаторські ідеї у внесенні в жанр елементів з інших мистецьких площин: введення римо-католицьких мотивів, спеціальний переклад східного обряду Богослужіння на англійську мову» [10, с. 79]. Окрім цього, «духовна музика Романа Гурка сповнена високого естетичного одухотворення і розуміння божественних молитовних сентенцій. Композитор досяг оригінального новаторського вислову, додавши в музичну мову нашого обряду елементи мотивів з інших культур» [10, с. 84]. Детально описуючи принципи композиторської інтерпретації богослужбових жанрів, а також деякі характерні ознаки звучання духовних творів та їх стильову спрямованість, Н. Михайленко приходить до висновку, що «використання нових музичних ідей в розумінні канонічного Слова (Гурко), в поєднанні з українським текстом призвели до появи оригінальних національних творів богослужбової музики другої половини ХХ-го – початку ХХІ-го століть. Сакральна творчість <...> відзначається особливою молитовністю і одухотвореністю, внутрішньою зосередженістю і сповідальністю. У творах <...> збережені художньо-семантичні, структурно-змістовні та емоційні складові церковних обрядів. Це ще раз доказує, що навіть у жанрах богослужбової музики, розвиток якої не виходить за межі храмового простору, політ музичного мислення не може бути залежним від наперед зазначених директив, а лише від багатства творчої інвенції» [10, с. 83].

Як відомо, Роман Євгенович створив і записав на компакт-диски п'ять великих творів духовної музики: «Літургію 2000» (Божественну Літургію св. Івана Золотоустого) (1999), «Панахиду» за жертвами Чорнобиля (2001), Літургію №2 (2003), Вечірню (2005) і Літургію № 3 (2011). Незавершена Літургія № 4 була виконана восени 2015 року жіночим хором «Веснівка» у м. Торонто. Композиторські здобутки Романа Гурко визнала Спілка Композиторів України і у 2004 році його обрали її членом [4].

Дослідниця Н. Михайленко зазначає, що «2000 року була представлена його перша «Літургія 2000». Уперше її було виконано в церкві св. Володимира й Ольги у Чикаго. Зі слів Р. Гурка, «Літургія №1 була написана впродовж 17-ти років. Через те, що вона так довго компонувалася, нема одної «нитки» або одного почерку, і я вважаю, що цей твір є більше «collage» (пробою пера), котрий я склав до купи за довгі роки. Може, тому слухач є «часто здивований» [9, с. 196]. Український дослідник та композитор А. Житкевич у своїй онлайн-статті цитує текст оголошення церковного вісника від 16 липня 2000-го року: «Сьогодні, 16 липня 2000-го року, о 9.30 рано, відбудеться в нашому соборі Св. Володимира й Ольги прем'єра

нової літургії Св. Йоана Золотоустого. Композитор цього твору – Роман Гурко з Торонто». У тексті також зазначалося, що літургію композитор написав до 2000-ліття від народження Христа, а її запис на компакт-диск здійснив хор «Schola Kantorum» під диригуванням Майкла Томсона [5].

«Панахиду» за жертвами Чорнобиля Р. Гурко написав у 2001-му році «у відповідь на заклик мистецьких кіл Канади нагадати світові про цю вселенську українську трагедію та з метою зібрання коштів для хворих дітей Чорнобиля» [19, с. 16]. Цей твір було створено спеціально до 15-річчя Чорнобильської трагедії, і його презентація відбулася саме в день річниці – 26 квітня 2001-го року в Україні. Першим її виконавцем став хор «Фрески Києва» під керуванням автора [23], а через день її повторно виконали під диригуванням керівника цього ж хору О. Бондаренка. Наступного разу «Панахида» прозвучала 9 квітня 2006-го року в залі «Рой Томсон Гол» (Торонто). Її виконавцями були чотири зведених хори під диригуванням К. Зорич-Кондрацької, у складі якого згадується жіночий хор «Веснівка» та Чоловічий камерний хор [5].

Прихильники духовної музики та віряни 2003 року почули другу нову «Божественну Літургію» митця. Вона написана для мішаного хору та присвячена пам'яті батька композитора – Євгена Гурка. Твір написаний до українського тексту св. Івана Золотоустого, що вийшов у 1966 році. До Літургії входять всі ектенії, три зображальні антифони та частини звичайної недільної Богослужби, в додатку – твори «Світе тихий» та «Ангел вопієше». Прем'єра Літургії відбулася під час святкування Дня Незалежності України – 24 серпня 2003-го року в Михайлівському Золотоверхому соборі з нагоди VIII з'їзду Світового Конгресу Українців (СКУ), за сприяння представників СКУ та Посольства Канади в Україні. У переповненому соборі були присутні представники влади та мистецька еліта [20, с. 17]. Виконував її хор «Видубичі» під керівництвом В. Віняра: «Щаслива і доцільна думка композитора була у виготовленні компакт-диску Літургії з тим ансамблем» [8]. Саме після цієї прем'єри Романа Гурка було прийнято в члени Національної спілки композиторів України. У своїй публікації А. Житкевич цитує музикознавця Р. Савицького-мол. щодо детальнішої характеристики Літургії: «її написано в душі західної сакральної музики, що нагадує релігійні відправи в римо-католицьких катедрах чи монастирських церквах, де суворо дотримуються правил обрядової музики, виконуючи суто церковні твори, які помагають людині позбутися пристрастних похотей і увійти в надземний стан душі» [5].

Наступним твором композитора стала «Вечірня», написана 2005 року. Тут автор використав класичний варіант українських церковнослов'янських текстів, «увівши їх у тональне музичне обрамлення» [5]. Як зазначив музикознавець Ю. Чекан, цей твір Р. Гурка повністю відповідає вимогам православного обряду, поряд з тим, він – простий, орієнтований на «ширу емоцію» та на «соборну молитву», бо «на першому місці тут Слово. Слово визначається ходом та вимогами обряду. А музика – лише додатковий засіб, важлива, але допоміжна складова» [19]. Уперше «Вечірня» Р. Гурка була виконана в Києво-Печерській Лаврі церковним хором «Видубичі» на відкритті XVI Міжнародного фестивалю «Kyiv Music Fest» [9, с. 17].

Третю «Божественну літургію Св. Йоана Златоустого» з англomовним текстом Р. Гурко написав між 2005-м і 2008-м роками. «У його основу покладено старовинні

візантійські молитви, написані латиною. Це велике за обсягом музичне полотно було записане в Чикаго в лютому 2011 року. Виконавцем твору став <...> хор *Shcola Kantorum*. Презентація компакт-диску літургії відбулася у грудні в Нью-Йорку, на якій була присутня сестра композитора, від представників громадськості Канади – Петро Галадза, професор і священник Інституту імені митрополита Андрея Шептицького в Оттаві» [5].

Як свідчить Н. Михайленко, останнім твором Романа Гурка в жанрі літургії стала «Літургія № 4», прем'єра якої відбулась у вересні 2015 року в Нью-Йорку у виконанні жіночого хору «Веснівка» з м. Торонто (Канада). Твір написаний на замовлення цього хору, котрий таким чином відзначив своє 50-ліття. До цього часу Літургія № 4 зазнає ще творчого опрацювання. Після її прем'єри Роман Гурко вирішив внести до партитури ряд коректив та поправок [10, с. 75], ця робота композитора триває й досі.

У своїй дисертації О. Тищенко пояснює доцільність композиторського задуму в його творах для богослужінь: «Літургія як служба не передбачає драматизму в зображенні євангельських подій, зовнішніх ефектів, конфліктних зіткнень. Її сфера – молитва, внутрішнє зосередження» [16, с. 13].

Оскільки духовні хорові твори Р. Гурка вражають глибиною музичного змісту та виразністю сучасної інтонаційної мови, їх часто можна почути у виконанні різноманітних хорових колективів України та української західної діаспори під час проведення чисельних музичних проєктів, деякі з яких уже були згадані. Досить часто композиції митця стають окрасою виступу хорового колективу на різноманітних фестивалях, в тому числі й духовної музики. Зокрема, М. Омелян (представник прес-служби Київської православної богословської академії – КПБА) на сторінці online-часопису «Київські єпархіальні відомості» повідомляє, що 29 квітня 2012 року, з благословення Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета та під керівництвом Високопреосвященнішого архієпископа Переяслав-Хмельницького і Бориспільського Епіфанія, ректора КПБА, у Свято-Михайлівському Золотоверхому соборі відбувся Перший Великий пасхальний хоровий фестиваль. Серед учасників фестивалю був хор Патріаршого собору Воскресіння Христового під керівництвом Т. Стефанишин. Саме цей колектив у програмі виступу виконав «Світе тихий» із «Вечірньої» Романа Гурка. «Після виступу всіх учасників Великого Пасхального Хорового Фестивалю зі словом до всіх присутніх звернувся ректор Київської православної богословської академії архієпископ Переяслав-Хмельницький і Бориспільський Епіфаній, який наголосив на тому, що подібного роду фестивалі розвивають український духовний спів, та поклав надію на те, що фестивалі <...> стануть доброю традицією у Києві та за його межами. Владика Епіфаній нагородив учасників Дипломами за участь у Великому Пасхальному Хоровому Фестивалі» [12].

Також твір «Богородице Діво» Р. Гурка знаходимо у програмі П'ятого міжнародного фестивалю хорової музики «Передзвін» (2008) [13], що прозвучав у виконанні івано-франківського катедрального камерного хору «Кредо» (художній керівник і диригент – заслужений працівник культури України Ж. Зваричук), виконувався цей твір цим самим хоровим колективом ще раз на Другому всеукраїнському великодньому фестивалі хорової музики «Катедральні дзвони» (2019). Обидва

фестивалі відбулись у м. Івано-Франківську, учасницею яких у складі названого вище хору була й авторка даної розвідки. Ще один твір – «Ангел вопіяше» – можемо почути у виконанні Молодіжного хору собору св. Юра під час проведення Воскресного молитовного вечора-концерту за участі молодіжних хорів міста Львова 22 травня 2016 р. [1]. Запис твору «Світе тихий» був представлений у виконанні молодіжного хору «Аксіос» м. Тлумача під час одного з концертів [15]. Твори Гурка можна почути під час запису звітнього концерту «Ad imo restore» та інших концертних виступів, опублікованих у соціальній мережі Facebook на персональній сторінці диригента й художнього керівника Наталії Михайленко, яка особисто спілкується із Романом Гурком, завдяки чому її хоровий колектив добре знайомий композитором.

«Веснівка» як український хоровий колектив західної діаспори включив до свого репертуару духовну музику композитора та, гастролуючи в Західній Україні, з успіхом виконав три духовні твори Р. Гурка («Да ісправиться», «Світе тихий», «Богородице Діво») на сцені концертного залу імені Станіслава Людкевича Львівської національної філармонії, що відбувся 25 травня 2019-го року [6].

Доступною для пересічного слухача є й фонотека записів духовних творів Р. Гурка церковним хором «Видубичі» («Літургія №2 св. Іоана Золотоустого» – 30 треків, «Вечірня» – 19 треків), з якою можна ознайомитись на різноманітних інтернет-порталах [2; 17]. Камерний хор «Дзвони Подолу» у 2011 році також записав компакт-диск «Літургія–2000» Р. Гурка [14].

Важливим внеском Р. Гурка у скарбницю української музичної культури, на думку А. Житкевича, є його участь як режисера у проєкті «Українська авторська пісня», який здійснює група оперних співаків Канадської оперної компанії, очоленої всесвітньо відомим оперним і концертно-камерним співаком Павлом Гунькою: «Уже вийшли у світ три альбоми зі записами романсів композиторів Якова Степового, Кирила Стеценка й Миколи Лисенка. До участі в проєкті було залучено співаків Р. Бравна, Д. Ранте, Х. Сабо, К. Ейнсворта, Б. Баттерфілта й М. Вичер. Наприкінці минулого року компанія приступила до запису 200 золотих перлин композиторів Західного регіону України, зокрема Д. Січинського, В. Барвінського, Я. Лопатинського, О. Нижанківського, Н. Нижанківського, С. Людкевича, С. Туркевич, М. Скорика й інших» [5].

На доповнення до композиторської й режисерської діяльності Р. Гурко є продюсером (концертна постановка, запис та розповсюдження у світовій мережі) проєкту «Українські Мистецькі Пісні» – Ukrainian Art Song Project, що на сьогодні включає запис та випуск компакт-дисків мистецьких пісень К. Стеценка (2006), М. Лисенка (грудень 2010) та Я. Степового (лютий 2010) [2], два альбоми «Galiciana» з мистецькими піснями галицьких композиторів В. Барвінського, С. Людкевича, Д. Січинського, С. Туркевич (2018), які активно репрезентує на сучасному етапі в Україні та світі П. Гунька.

Окрім того, Р. Гурко проявив себе ще й як музичний критик. Так, на прохання Д. Клейтона, у 2014 році він написав схвальну рецензію на духовні твори сучасного американського композитора, засновника та директора Інституту сакральної музики в США Пола Йорнберга. Ось деякі цитати: «Музичні переходи пана Йорнберга між священником та хором стилістично цілісні та безперейні. <...> Очевидно, що пан

Йорнберг керувався у своєму композиційному процесі принципом благородної простоти, і хоча в цій обстановці є схожість із східним поліфонічним стилем, він чітко обґрунтований у величчї західної традиції. <...> Зрештою, усього через сорок років, у 2054-му, відзначатимуть тисячоліття Великої Схизми між «двома легенями» церкви: Східною та Західною. На мій погляд, композиції пана Йорнберга допомагають зблизити ці дві традиції» [21].

Ще одним із видів культурно-громадської діяльності Р. Гурка є робота в оргкомітеті щорічної конференції, мета якої полягає у підвищенні якості церковного співу в українській греко-католицькій церкві англомовного світу. Як зазначив інформаційний ресурс Української греко-католицької церкви, Першу щорічну конференцію церковного співу УГКЦ («UGCCSingCon») для дияконів, співаків, регентів хорів, духовенства й усіх тих, хто просто цікавиться церковним співом, провели 5–7 жовтня 2018 р. в м. Парма (штат Огайо, США) при храмі Покрови Пресвятої Богородиці та кафедральному соборі святого Йосафата. Конференційну зустріч організували під патронатом Патріаршої літургійної комісії УГКЦ під очільництвом владики Венедикта та за сприяння владики Богдана, єпископа єпархії Святого Йосафата в Пармі. До оргкомітету конференції були залучені спеціалісти літургійного співу Північної Америки, серед яких згадується і Роман Гурко. Загалом у роботі конференції взяли участь більше ста чоловік у віці від 10 до 75 років, які представляли парафії зі всіх куточків Канади та США. Цікавою була дискусія єпископа, священників, дияконів та мирян щодо церковного співу в УГКЦ. Після Вечірньої, вечери та ввідної лекції щодо богослов'я церковного співу, учасники продовжили перший вечір репетиціями та дискусіями в стилі ток-шоу, що мало назву «High Place, Altar, Krylos, Pew: Tell us, what's your point of view?». Крім літургійних богослужінь та репетицій, наступного дня відбулись чотири воркшопи – вокально-хорові техніки, залучення дітей до співу богослужінь, впровадження та оживлення Вечірньої на парафіях, а також поради для «успішної» дияконії. Спів під час богослужінь у храмі проводили різні дяки та регенти церковних хорів [3].

Висновки. Роман Гурко є одним із провідних сучасних музичних митців західної діаспори, що збагачують та розвивають традиції українського богослужбового хорового мистецтва. Феномен непересічної постаті музиканта полягає у його одночасній різнобічній діяльності як режисера, диригента, композитора, музичного критика, продюсера, культурно-громадського діяча як в українській діаспорі, так і на материковій землі.

Духовна музика Р. Гурка, що відзначається особливою молитовністю, одухотвореністю та внутрішньою зосередженістю, є в репертуарі багатьох українських церковних хорових колективів, серед яких – «Фрески Києва», «Видубичі», «Дзвони Подолу», хор Патріаршого собору Воскресіння Христового (м. Київ), Молодіжний хор собору св. Юра (м. Львів), «Кредо» (м. Івано-Франківськ), «Аксіос» (м. Тлумач) та колективи української діаспори, зокрема жіночий хор «Веснівка» та Чоловічий камерний хор із Торонто (Канада) й ін.

Серед українських музичних проєктів, де виконувались духовні твори композитора (чотири Літургії, «Вечірня», «Панахида» за жертвами Чорнобиля, «Ангел вопієше», «Богородице Діво», «Світе тихий»), варто виокремити та класифікувати: різноманітні фестивалі (XVI Міжнародний фестиваль «Kyiv Music Fest» (Київ,

2005), П'ятий Міжнародний фестиваль хорової музики «Передзвін» (Івано-Франківськ, 2008), Перший Великий пасхальний хоровий фестиваль (Київ, 2012), II Всеукраїнський великодній фестиваль хорової музики «Катедральні дзвони» (Івано-Франківськ, 2019)), міжнародні прем'єри та волонтерські акції (з нагоди Восьмого з'їзду Світового Конгресу Українців та до 15-річчя Чорнобильської трагедії), різноманітні концертні програми (виступ жіночого хору «Веснівка» з Торонто (Канада) у містах Західної України), концерти духовної музики (Воскресний молитовний вечір-концерт у м. Львові за участі молодіжних церковних хорів міста, звітний концерт «Ad imo restore» молодіжного Народного аматорського хору «Аксіос» з м. Тлумача), звукозапис («Літургія № 2 св. Іоана Золотоустого» та «Вечірня» у виконанні церковного хору «Видубичі», «Літургія–2000» у виконанні камерного хору «Дзвони Подолу», м. Київ).

Свідома культурно-громадська діяльність митця доповнилась участю Р. Гурка як режисера у проєкті «Українська авторська пісня» та продюсера (концертна постава, запис та розповсюдження у світовій мережі) проєкту «Українські Мистецькі Пісні» – Ukrainian Art Song Project, а також роботою в оргкомітеті щорічної конференції церковного співу УГКЦ (США).

Осмилення різнобічної мистецької діяльності Романа Гурка доповнює теоретичні та практичні напрацювання для подальшого розкриття питання становлення вітчизняного менеджменту в галузі академічної музики.

Література

1. Ангел Вопіяше – Молодіжний хор Собору Св. Юра, м. Львів. URL: androidmafia.ru > video (дата звернення: 03. 09. 2019).
2. [Б. а.]. Відомості про Романа Гурка. PDF. URL: Bio-Roman Hurko x 4 languages – Ukrainian Art Song Project (дата звернення: 06.09.2019).
3. В США провели Первую конференцию по церковному пению УГКЦ. URL: news.ugcc.ua > photo > v_ssha_proveli_pervuyu_konferentsiyu_po_tserk...
4. Гурко Роман Євгенович – Енциклопедія Сучасної України. URL: esu.com.ua > search_articles (дата звернення: 30. 08. 2019).
5. Житкевич А. Молюся Богу через музику...Український тижневик Міст. Січень, 2012. URL: meest-online.com > culture > molyusya-bohu-che... (дата звернення: 31.08.2019).
6. Жіночий хор «Веснівка», або гості з Торонто (відео). Фотографії ... URL: <https://photo-lviv.in.ua> > zhinchyj-hor-vesnivka... (дата звернення: 30.08.2019).
7. Карась Г. В. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття: монографія. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2012. 1162 с.
8. Марків Б. Нова «Божественна Літургія» Романа Гурка. Свобода. 2003. № 46. С. 20.
9. Михайленко Н. Духовно-хорова творчість Романа Гурка. Еврика – XVI : збірник студентських наукових праць. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2015. С. 196–197.
10. Михайленко Н. А. Розвиток богослужбової хорової творчості українських композиторів північноамериканської діаспори в контексті становлення національної музичної культури: маг. робота за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» («Диригування»). ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2017. 103 с.
11. Муха А. І. Композитори України та української діаспори : довідник. Київ : Муз. Україна, 2004. С. 83–84.

12. Омелян М. Великий Пасхальний Хоровий Фестиваль – Київські єпархіяльні...
URL: vidomosti.kiev.ua > новину > 451-velykyi-paskh... (дата звернення: 31.08.2019)
13. Програма V Міжнародного фестивалю хорової музики «Передзвін». Івано-Франківськ, 2008.
14. Роман Гурко «Літургія» №1 – Камерний хор «Дзвони Подолу».
URL: <https://dzvonypodolu.at.ua> > load > 1-1-0-7 (дата звернення: 06.09.2019).
15. Світе тихий. Роман Гурко. *Watch online Attvideo.com*. URL: <https://attvideo.com> > video > 63A7VaZVBQM_svite-tihiy-roman-gurko. URL: 16. 09.2019.
16. Тищенко О. В. Літургія в українській музиці кінця ХХ – початку ХХІ століть (до проблеми співвідношення обряду і жанру): автор. дис. канд. мист-ва : 17.00.03. Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2011. 18 с.
17. Церковний хор Видубичі. Вечірня (композитор Роман Гурко). *Альбом*. URL: <http://umka.com/ukr/catalogue/church/vydubychi-church-chorus-vechimja-by-roman-hurko-vespers.html>
18. Церковний хор «Видубичі» – Літургія №2 св. Іоана ... – *Кіріос*. URL: <https://kyrios.org.ua> > music > church-tunes > 12... (дата звернення: 06.09.2019).
19. Чекан Ю. «Вечірня» композитора Романа Гурка. URL: 42-2005_Page_12 – InfoUkes (дата звернення: 16. 09. 2019).
20. Яремчук А. І голосами нашими : Вони зустрілися випадково – канадський композитор та оперний реж. україн. походження Роман Гурко і церков. хор «Видубичі». *Українська культура: культурно-освітній та літературно-мистецький журнал*. Київ : Преса України, 2004. N 6/7. С. 16–17 : портр.
21. Clayton D. Composer on composer – Roman Hurko reviews Paul Jernberg’s Mass of St Philip Neri: Blog. 2014. December 9.
URL: <https://www.thewayofbeauty.org/blog/2014/12/composer-on-composer-roman-hurko-reviews-paul-jernbergs-mass-of-st-philip-neri> (Last accessed: 06.09.2019).
22. Galadza P. Roman Hurko’s Divine Work. *Daily News National Catholic Register*. 2012. July 7.
URL: <http://www.ncregister.com/daily-news/roman-hurkos-divine-work> (Last accessed: 06.09.2019).
23. Zakydalsky O. Hurko conducts Chornobul commemorative concert in Kyiv. *The Ukrainian Weekly*. 2001. Sanday, May 20. P. 14.

References

1. Angel Vopiashe – Youth choir of St. George’s Cathedral, Lviv. (2019). URL: androidmafia.ru > video [in Ukrainian].
2. [Without the author]. Information about Roman Gurko. *PDF*. URL: Bio-Roman Hurko x 4 languages – Ukrainian Art Song Project [in English, in Ukrainian, in French, in Deutsch].
3. In the USA, the First UGCC Church Singing Conference was held. (2018). URL: news.ugcc.ua > photo > v_ssha_proveli_pervuyu_konferentsiyu_po_tserk [in Russian].
4. Gurko Roman E. Encyclopedia of Modern Ukraine. (2019). URL: esu.com.ua > search_articles [in Ukrainian].
5. Zhitkevich, A. (2012). I pray to God through music... Ukrayins`kyj tyzhnevnyk Mist. URL: meest-online.com > culture > molyusya-bohu-che... [in Ukrainian].
6. Vesnivka Women’s Choir, or guests from Toronto (video). Photos... (2019). URL: <https://photo-lviv.in.ua> > zhinochyj-hor-vesnivka... [in Ukrainian].
7. Karas, G. V. (2012). Musical Culture of the Ukrainian Diaspora in the Twentieth-Century World Time Space: Monograph. Ivano-Frankivs`k: Tipovit. [in Ukrainian].
8. Markiv, B. (2003). The New Divine Liturgy by Roman Gurko. *Svoboda*. № 46. 20. [in Ukrainian].

9. Mikhailenko, N. (2015). Spiritual and choral music of Roman Gurk. *Evryka – XVI: zbirnyk students`kyh naukovykh prac`*. Ivano-Frankivs`k: Vyd-vo Prykarpat. nacz. un-tu im. V. Stefanyka. 196–197. [in Ukrainian].
10. Mikhailenko, N. A. (2017). The development of the liturgical choir art of Ukrainian composers of the North American Diaspora in the context of becoming a national musical culture. *Magisters`ka robota za special`nistyu 025 – «Muzychne mystectvo» («Dyryguvannya»)*. DVNZ «Prykarpats`kyj nacional`nyj universytet imeni Vasylya Stefanyka. Ivano-Frankivsk. [in Ukrainian].
11. Muha, A. I. (2004). *Composers of Ukraine and Ukrainian Diaspora: a handbook*. Kyiv : Muz. Ukrayina. 83–84. [in Ukrainian].
12. Omelyan, M. (2012). Great Easter Choral Festival – Kyiv Diocesan... URL: [vidomosti.kiev.ua > novyny > 451-velykyi-paskh](http://vidomosti.kiev.ua/novyny/451-velykyi-paskh) [in Ukrainian].
13. Program of the 5th International Festival of Choral Music «Peredzvin». (2008). Ivano-Frankivs`k. [in Ukrainian].
14. Roman Gurko «Liturgy» №1 – Chamber Choir «Bells of the Podol». (2011). URL: [https://dzvonypodolu.at.ua > load > 1-1-0-7](https://dzvonypodolu.at.ua/load/1-1-0-7) [in Ukrainian].
15. The world is quiet. Roman Gurko. Watch online Attvideo.com. (2019). URL: [https://attvideo.com > video > 63A7VaZVBQM_svite-tihiy-roman-gurko](https://attvideo.com/video/63A7VaZVBQM_svite-tihiy-roman-gurko). URL: 16. 09. 2019. [in Ukrainian].
16. Tishchenko, O. V. (2011). Liturgy in Ukrainian music of the end of the XX – beginning of the XXI centuries (to the problem of the ratio of rite and genre): abstract of the dissertation of the candidate of art history: 17.00.03. Nacional`na muzychna akademiya Ukrayiny imeni P. I. Chajkovs`kogo. Kyiv. [in Ukrainian].
17. Vydubychi Church Choir. Vespers (composer Roman Gurko). *Album*. (2019). URL: [www.ukrainianmusic.net > CDs >](http://www.ukrainianmusic.net) [in Ukrainian].
18. Vydubychi Church Choir – Liturgy №2 of St. John ... *Kyrios*. (2019). URL: [https://kyrios.org.ua > music > church-tunes > 12...](https://kyrios.org.ua/music/church-tunes/12...) [in Ukrainian].
19. Chekan, Yu. (2005). Evening by composer Roman Gurko. URL: 42-2005_Page_12 – InfoUkes. [in Ukrainian].
20. Yaremchuk, A. (2004). And our voices: They met by chance – a Canadian composer and opera director of Ukrainian origin Roman Gurko and the Choir of church «Vyduychi». *Ukrayins`ka kul`tura: kul`turno-osvitnij ta literaturno-my`stecz`ky`j zhurnal*. Ky`iv: Presa Ukrayiny. N 6/7. 16–17. [in Ukrainian].
21. Clayton, D. (2014). Composer on composer – Roman Hurko reviews Paul Jernberg's Mass of St Philip Neri: Blog. December, 9. URL: <https://www.thewayofbeauty.org/blog/2014/12/composer-on-composer-roman-hurko-reviews-paul-jernbergs-mass-of-st-philip-neri> [in English].
22. Galadza, P. (2012). Roman Hurko's Divine Work. *Daily News National Catholic Register*. July 7. URL: <http://www.ncregister.com/daily-news/roman-hurkos-divine-work> [in English].
23. Zakydalsky, O. (2001). Hurko conducts Chornobul commemorative concert in Kyiv. *The Ukrainian Weekly*. Sanday, May 20. 14. [in English].

Liudmyla Obukh. The application of the Roman Gurko's spiritual creativity in Ukrainian music projects.

The purpose of the research – to explore the use of spiritual works by composer of Ukrainian origin Roman Gurko in Ukrainian musical projects through the lens of the phenomenon of his art activity. ***Research methodology*** is based on the use of multidisciplinary and complex approaches, involving a descriptive method (to identify and review the collected material), a biographical method (to interpret the activity by displaying the biography and personality of the author), a method of systematization and generalization (to determine the interaction of R. Gurka

with different aspects of the cultural and artistic life of Ukraine and the diaspora at the turn of the century), the axiological method (to determine the value orientations of the artist). **Scientific novelty of the work.** The article is dedicated to the coverage of Roman Gurko's versatile musical and creative activities – composer, conductor, director, producer, and bright representative of the Western Diaspora musical culture in the XX-XXI centuries. The use of his spiritual choral compositions in various Ukrainian music projects – festivals, concerts, musical evenings, premieres, recordings and more – is represented. **Conclusions.** Roman Gurko is one of the leading contemporary music artists of the Western Diaspora, who enrich and develop the traditions of Ukrainian liturgical choral art. The phenomenon of the musician's extraordinary figure lies in his simultaneous versatile activity as a director, conductor, composer, producer, cultural and public figure both in the Ukrainian diaspora and on the mainland. R. Gurko's spiritual music, which is characterized by special prayer, spirituality and inner focus, is in the repertoire of many Ukrainian church choirs and collectives of the Ukrainian diaspora. So, the music of Roman Gurko is simple for the listener, it is meditative. It is also difficult to perform, so only the choir can sing it. However, the works are wonderful and performed by the choir, so that the music sounds in all its glory and tunes to prayer. Among the Ukrainian music projects where the composer's works were performed, there are several festivals, international premieres and volunteer events, various concert programs, spiritual music concerts, and sound recording. The conscious cultural and social activities of the artist were supplemented by the participation of Roman Gurko as a director in the project «Ukrainian Author's Song» and producer of the project «Ukrainian Art Song Project», as well as in the organizing committee of the annual practical conference of church singing in the USA. Understanding Roman Gurko's versatile artistic activities complements theoretical and practical developments to further address the issue of domestic management in the field of academic music.

Key words: spiritual music, composer, Western Ukrainian diaspora, music project, management, creativity.

